

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA UOKiK W LUBLINIE**

ul. Ochotnicza 10, 20-012 LUBLIN
Tel. (0-81) 532-35-31, 532-54-48, Fax (0-81)
532-08-26

E-mail: lublin@uokik.gov.pl

Lublin, dnia 12 maja 2014r.

RLU -61- 03/14/MW
p.o.

DECYZJA Nr RLU 04/2014
(wersja dla bip)

Stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. nr 50 poz. 331 ze zm.), na podstawie § 5 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej Delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. z 2009 Nr 107 poz. 887), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie,

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

I. na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. nr 50 poz. 331 ze zm.), wobec uprawdopodobnienia, w toku postępowania o naruszenie zbiorowych interesów konsumentów,

1. stosowania przez Wyższą Szkołę Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie, we wzorcach umowy: *Zarządzenia nr 78/K/2011-2012 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów drugiego stopnia w roku akademickim 2012/2013, Zarządzenia nr 56/K/2012/2013 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów drugiego stopnia w roku akademickim 2013/2014, Zarządzenia nr 55/K/2012/2013 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów pierwszego stopnia w roku akademickim 2013/2014, Zarządzenia nr 77/K/2011-2012 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów drugiego stopnia w roku akademickim 2012/2013,*

postanowienia o treści:

„Opłata wpisowa, o której mowa w § 2 powinna być wniesiona najpóźniej w dniu składania dokumentów na studia. Opłata ta jest opłatą bezzwrotną, również wówczas gdy decyzja o rezygnacji ze studiów w WSPA wyrażana w

formie pisemnej zostanie podjęta przed rozpoczęciem roku akademickiego, czyli faktycznym rozpoczęciem studiów”,

co może stanowić postanowienie wzorca umowy, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964r.- Kodeks Postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43 poz. 296, z późn. zm.) tj. praktykę z art. 24 ust. 1 i 2 pkt. 1 w/w ustawy;

2. niewskazania w „Umowie o kształcenie na studiach pierwszego stopnia w WSPiA” oraz w „Umowie o kształcenie na studiach drugiego stopnia w WSPiA” tytułów i wysokości opłaty:

- za udzielenie urlopu dziekańskiego ;
- reaktywacyjnej za ponowny wpis na listę studentów;
- za zmianę kierunku studiów lub trybu studiów,
- za realizowaną na tym samym kierunku studiów drugą specjalizację;
- za wystawienie duplikatu indeksu ;
- za wydanie elektronicznej legitymacji studenckiej;
- za wystawienie duplikatu elektronicznej legitymacji studenckiej ;
- za wydanie dyplomu ukończenia studiów wraz z dwoma odpisami;
- za wydanie duplikatu dyplomu ukończenia studiów wraz z dwoma odpisami ;
- za wydanie dodatkowego odpisu dyplomu ukończenia studiów w tłumaczeniu na język obcy ;
- za wydanie duplikatu dodatkowego odpisu dyplomu ukończenia studiów w tłumaczeniu na język obcy

wbrew dyspozycji przepisu art. 160 ust 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 2012r. Nr 527 j.t.), co może stanowić działanie bezprawne tj. naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego z 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 50 poz. 227 ze zm.)

oraz **po przyjęciu zobowiązania** złożonego przez Wyższą Szkołę Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie, do podjęcia działań zmierzających do zaniechania naruszenia zbiorowych interesów konsumentów

nakłada się na Wyższą Szkołę Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie obowiązek wykonania złożonych zobowiązań, poprzez:

- w odniesieniu do zarzutu z pkt I.1. sentencji decyzji.

1. usunięcie z treści obowiązujących wzorców umowy tj.

1) Zarządzenia nr 78/K/2011-2012 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów drugiego stopnia w roku akademickim 2012/2013,

2) Zarządzenia nr 56/K/2012/2013 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów drugiego stopnia w roku akademickim 2013/2014,

3) Zarządzenia nr 55/K/2012/2013 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów pierwszego stopnia w roku akademickim 2013/2014,

4) Zarządzenia nr 77/K/2011-2012 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów drugiego stopnia w roku akademickim 2012/2013, postanowienia o treści:

„Opłata wpisowa, o której mowa w § 2 powinna być wniesiona najpóźniej w dniu składania dokumentów na studia. Opłata ta jest opłatą bezzwrotną, również wówczas, gdy decyzja o rezygnacji ze studiów w WSPA wyrażana w formie pisemnej zostanie podjęta przed rozpoczęciem roku akademickiego, czyli faktycznym rozpoczęciem studiów”,

2. opracowania i wprowadzenia wzorców umowy dotyczących wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów pierwszego i drugiego stopnia w roku akademickim 2014/2015, których treść pozbawiona będzie w/w zakwestionowanego postanowienia;

3. przesłania każdemu studentowi, z którym zawarta została umowa o kształcenie w oparciu o wzorzec zawierający zakwestionowane postanowienie pisma, informującego, iż w związku z zamieszczeniem w umowach postanowienia, które może być postanowieniem wpisanym do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o których mowa w art. 479⁴⁵ kpc Uczelnia proponuje podpisanie aneksu do umowy, którego treść zmienia prawa i obowiązki stron umowy na korzyść konsumenta, poprzez usunięcie z umowy postanowienia o treści:

„Opłata wpisowa, o której mowa w par. 2 powinna być wniesiona najpóźniej w dniu składania dokumentów na studia. Opłata ta jest opłatą bezzwrotną, również wówczas gdy decyzja o rezygnacji ze studiów w WSPA wyrażana w formie pisemnej zostanie podjęta przed rozpoczęciem roku akademickiego, czyli faktycznym rozpoczęciem studiów”, 2014r. a proces aneksowania umów zostanie zakończony do dnia 1 października 2014r.

W odniesieniu do zarzutu z pkt I.2. sentencji decyzji:

1. wpisania do wzorców umów o kształcenie w Wyższej Szkole Nauk Społecznych w Lublinie” stosowanych ze studentami w roku akademickim 2013/2014 tytułów i wysokości opłat pobieranych od studentów z tytułu :

- za udzielenie urlopu dziekańskiego ;
- reaktywacyjnej za ponowny wpis na listę studentów;
- za zmianę kierunku studiów lub trybu studiów,
- za realizowaną na tym samym kierunku studiów drugą specjalizację;
- za wystawienie duplikatu indeksu ;
- za wydanie elektronicznej legitymacji studenckiej;
- za wystawienie duplikatu elektronicznej legitymacji studenckiej ;
- za wydanie dyplomu ukończenia studiów wraz z dwoma odpisami;
- za wydanie duplikatu dyplomu ukończenia studiów wraz z dwoma odpisami ;
- za wydanie dodatkowego odpisu dyplomu ukończenia studiów w tłumaczeniu na język obcy ;
- za wydanie duplikatu dodatkowego odpisu dyplomu ukończenia studiów w tłumaczeniu na język obcy,

2. opracowanie i wprowadzenie od roku akademickiego 2014/2015 nowego wzorca umowy o kształcenie, w którym zamieszczone zostaną wszystkie w/w tytuły i kwoty opłat pobieranych od studentów;

3. zaproponowanie każdemu studentowi, z którym zawarte zostały umowy o kształcenie w oparciu o wzorce nie zawierające tytułów i kwot w.w opłat aneksu do umowy z propozycją zamieszczenia w umowie tytułów i kwot wszystkich opłat pobieranych od studentów wraz ze wstępną informacją, iż propozycja aneksowania umów wynika z zaniechania przez Uczelnie zamieszczenia w umowach postanowień dotyczących opłat, co może stanowić działanie naruszające art. 160 ust 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 2012r. Nr 527 j.t.), a proces aneksowania umów zostanie zakończony do dnia 1 października 2014r.

II. Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. nr 50 poz. 331 ze zm.) nakłada się na Wyższą Szkołę Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie obowiązek złożenia sprawozdania do Prezesa UOKIK zawierającego :

1) zmienione *Zarządzenie nr 78/K/2011-2012 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów drugiego stopnia w roku akademickim 2012/2013, zmienione Zarządzenie nr 56/K/2012/2013 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminach opłat wpisowego i czesnego dla studiów drugiego stopnia w roku akademickim 2013/2014, zmienione Zarządzenie nr 55/K/2012/2013 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminach opłat wpisowego i czesnego dla studiów pierwszego stopnia w roku akademickim 2013/2014, zmienione Zarządzenie nr 77/K/2011-2012 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminach opłat wpisowego i czesnego dla studiów drugiego stopnia w roku akademickim 2012/2013,*

2) Zarządzenia Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie dotyczące wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego obowiązujące wszystkich studentów Uczelni od roku akademickiego 2014/2015 uwzględniające zmiany wynikające ze złożonego zobowiązania;

3) nowe wzorce umowy o kształcenie w WSPiA obowiązujące od roku akademickiego 2014/2015

4) kopie pierwszej i dwóch ostatnich umów zawartych w oparciu o nowe wzorce, o ile takie umowy zostaną zawarte;

5) wzór propozycji aneksu do umów, będących w obrocie prawnym, zawartych z konsumentami na podstawie dotychczasowych wzorców umowy, uwzględniający zmiany wynikające ze złożonego zobowiązania oraz kopie trzech propozycji aneksów do umów wysłanych do konsumentów;

6) dane o liczbie konsumentów do których wysłano aneksy z propozycją zmiany umowy oraz wraz z dowodem potwierdzającym doręczenie;

7) dane i liczbie konsumentów, którym nie dostarczono propozycji aneksów do umów zawartych na podstawie dotychczasowego wzorca umowy wraz z pisemnym wyjaśnieniem ewentualnych przyczyn nie doręczenia w.w propozycji aneksów w terminie do 1 października 2014r.

Uzasadnienie

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów- Delegatura w Lublinie (dalej: Prezes UOKIK) wszczął z urzędu postępowanie wyjaśniające sygn. akt RLU-403-15/2013/MW, mające na celu wstępne ustalenie, czy nastąpiło naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w zakresie świadczenia usług edukacyjnych przez Wyższą Szkołę Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie (zwany dalej WSPiA lub Uczelnia).

W wyniku dokonanej analizy akt sprawy Prezes UOKIK ustalił, że stosunki pomiędzy Uczelnią a studentami reguluje, między innymi:

1. *Zarządzenie nr 78/K/2011-2012 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów drugiego stopnia w roku akademickim 2012/2013,*
2. *Zarządzenie nr 56/K/2012/2013 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów drugiego stopnia w roku akademickim 2013/2014,*
3. *Zarządzenie nr 55/K/2012/2013 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów pierwszego stopnia w roku akademickim 2013/2014,*
4. *Zarządzenia nr 77/K/2011-2012 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów drugiego stopnia w roku akademickim 2012/2013.*

W w.w zarządzeniach zamieszczone zostało postanowienie o treści:

„Opłata wpisowa, o której mowa w § 2 powinna być wniesiona najpóźniej w dniu składania dokumentów na studia. Opłata ta jest opłatą bezzwrotną, również wówczas gdy decyzja o rezygnacji ze studiów w WSPA wyrażana w formie pisemnej zostanie podjęta przed rozpoczęciem roku akademickiego, czyli faktycznym rozpoczęciem studiów”.

Ponadto Uczelnia zawiera ze studentami umowy o kształcenie w oparciu o wzorce umowne, w których zaniechała zamieszczenia tytułów i wysokości opłat pobieranych od studentów, które to tytuły i wysokości zamieszczone zostały jedynie w w.w zarządzeniach.

Z uwagi na powyższe Prezes UOKIK wszczął z urzędu postępowanie administracyjne przeciwko WSPiA, w związku z zarzutem naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, poprzez:

I. stosowanie we wzorcach: *Zarządzenia nr 78/K/2011-2012 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów drugiego stopnia w roku akademickim 2012/2013, Zarządzenia nr 56/K/2012/2013 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów drugiego stopnia w roku akademickim 2013/2014, Zarządzenia nr 55/K/2012/2013 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i*

Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów pierwszego stopnia w roku akademickim 2013/2014, Zarządzenia nr 77/K/2011-2012 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów drugiego stopnia w roku akademickim 2012/2013,

postanowienia o treści:

„Opłata wpisowa, o której mowa w § 2 powinna być wniesiona najpóźniej w dniu składania dokumentów na studia. Opłata ta jest opłatą bezzwrotną, również wówczas gdy decyzja o rezygnacji ze studiów w WSPA wyrażana w formie pisemnej zostanie podjęta przed rozpoczęciem roku akademickiego, czyli faktycznym rozpoczęciem studiów”,

co może stanowić postanowienie wzorca umowy, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964r.- Kodeks Postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43 poz. 296, z późn. zm.) tj. praktykę z art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 w/w ustawy.

II. niewskazaniu w „Umowach o kształcenie na studiach pierwszego stopnia w WSPiA” oraz w „Umowach o kształcenie na studiach drugiego stopnia w WSPiA” tytułu i wysokości opłaty:

- za udzielenie urlopu dziekańskiego ;
- reaktywacyjnej za ponowny wpis na listę studentów;
- za zmianę kierunku studiów lub trybu studiów,
- za realizowana na tym samym kierunku studiów drugą specjalizację;
- za wystawienie duplikatu indeksu ;
- za wydanie elektronicznej legitymacji studenckiej;
- za wystawienie duplikatu elektronicznej legitymacji studenckiej ;
- za wydanie dyplomu ukończenia studiów wraz z dwoma odpisami;
- za wydanie duplikatu dyplomu ukończenia studiów wraz z dwoma odpisami ;
- za wydanie dodatkowego odpisu dyplomu ukończenia studiów w tłumaczeniu na język obcy;
- za wydanie duplikatu dodatkowego odpisu dyplomu ukończenia studiów w tłumaczeniu na język obcy,

wbrew dyspozycji przepisu art. 160 ust 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 2012r. Nr 527 j.t.), co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego z 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 50 poz. 227 ze zm.), zwanej dalej ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów.

W odpowiedzi na Zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego Uczelnia złożyła wyjaśnienia, w których co do pierwszego zarzutu podała, iż zamieszczone w obowiązujących Zarządzeniach postanowienie o treści: *„Opłata wpisowa, o której mowa w § 2 powinna być wniesiona najpóźniej w dniu składania dokumentów na studia. Opłata ta jest opłatą bezzwrotną, również wówczas gdy decyzja o rezygnacji ze studiów w WSPA wyrażana w formie pisemnej zostanie podjęta przed rozpoczęciem roku akademickiego, czyli faktycznym rozpoczęciem studiów”* istotnie może stanowić postanowienie wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, zatem Uczelnia niezwłocznie usunie to

postanowienie. Niezależnie od tego, Uczelnia wyjaśniła, iż od 4 lat organizuje „promocje” przy naborze na studia w WSPiA, w ramach których studenci nie ponoszą i nie ponosili w tym zakresie żadnych opłat, a zatem nie odczuli negatywnych konsekwencji zakwestionowanego postanowienia.

Co do drugiego zarzutu, to Uczelnia podała, iż zamieszczenie tytułów i kwot opłat wyłącznie w Zarządzeniach Kanclerza Uczelni uzasadnione jest ze względów praktycznych, gdyż wprowadzenie ewentualnych zmian w takich opłatach nie wymaga każdorazowego aneksowania umów, co jest konieczne w przypadku zamieszczenia postanowień dotyczących opłat w samych umowach. Uczelnia skłonna jest jednak do zmiany zasad postępowania w tym zakresie już od semestru letniego 2013/2014.

W kolejnym piśmie Uczelnia podała, iż przy formułowaniu postanowień wzorców umowy zawieranej ze studentami zawsze kierowała się obiektywnymi kryteriami, które mogą wystąpić niezależnie od woli samej Uczelni, a związane są bezpośrednio z prawidłowym funkcjonowaniem systemu szkolnictwa wyższego kształtowanego polityką ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz porządkiem prawnym panującym w Rzeczypospolitej Polskiej.

Uczelnia podtrzymała deklarację dotyczącą usunięcia z obowiązujących zarządzeń Kanclerza zakwestionowanego postanowienia, jak również zadeklarowała opracowanie nowych zarządzeń obowiązujących od roku akademickiego 2014 / 2015, w których zakwestionowane postanowienie będzie wyeliminowane. Ponadto zadeklarowała dokonanie zmian w obowiązujących wzorcach umownych, polegających na wprowadzeniu do ich treści tytułów i kwot wszystkich opłat pobieranych od studentów w ramach umowy o kształcenie. Powyższe zmiany zostaną wprowadzone również do nowych wzorców umownych i znajdą zastosowanie w umowach zawieranych ze studentami od roku akademickiego 2014/2015. Natomiast w stosunku do umów już zawartych Uczelnia proponuje studentom podpisanie aneksów, które będą miały na celu usunięcie stwierdzonych naruszeń.

Jednocześnie Uczelnia złożyła wniosek o wydanie decyzji na podstawie art. 28 ust. 1, 2 i 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, wnosząc jednocześnie, by potraktować wyjaśnienia złożone wcześniej jako zobowiązanie do zaniechania zarzuconych mu działań.

Uczelnia sprecyzowała również, że dokona deklarowanych zmian w terminie 1 miesiąca od daty uprawomocnienia się decyzji, natomiast proces aneksowania umów zostanie zakończony do 1 października 2014r.

Prezes UOKiK zakończył zbieranie materiału dowodowego w sprawie oraz poinformował WSPiA o możliwości zapoznania się z aktami sprawy pismem z dnia 25 marca 2014 r.

Prezes UOKiK wskazuje na następujące okoliczności :

1. Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie jest autonomiczną akademicką uczelnią niepubliczną działającą na zasadach

określonych w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. 2012r. poz. 572), zwanej dalej „ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym” oraz przepisach wykonawczych do tej ustawy. Zgodnie z art. 12 w/w ustawy posiada osobowość prawną.

Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie wpisana została do Rejestru uczelni niepublicznych i związku uczelni niepublicznych prowadzonego przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nr 144. Założycielem Uczelni jest Centrum Kształcenia Menedżerów Przemysłowych w Lublinie Sp z o.o. (CKMP) - spółka działająca na rynku edukacyjnym od 1992 roku. Uchwałą Zarządu Centrum Kształcenia Menedżerów Przemysłowych w Lublinie Sp. z o.o. z dnia 15 maja 2012 r. Uczelni nadany został aktualnie obowiązujący Statut Uczelni.

2. Zgodnie z § 3 Statutu WSPiA prowadzi działalność, polegającą na kształceniu studentów, prowadzeniu działalności naukowej, dydaktycznej i wychowawczej, pośrednictwa pracy oraz doradztwie personalnym.

W zakresie prowadzonej działalności edukacyjnej WSPiA kształci studentów na studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz studiach podyplomowych w oparciu, między innymi o Regulamin uchwalony przez Senat WSPiA Uchwałą nr 50/2012 w dniu 22 lutego 2012 r. oraz zawierane ze wszystkimi studentami umowy o kształcenie w oparciu o wzorce umowy, przygotowane wcześniej przez Uczelnię.

3. Nauka na uczelni niepublicznej ma, co do zasady, charakter odpłatny.

Zgodnie z art. 99 ust 4. ustawy o szkolnictwie wyższym zasady pobierania opłat i wysokość opłat w uczelni niepublicznej określa organ wskazany w statucie, z tym że opłaty za świadczone usługi edukacyjne związane z kształceniem studentów na studiach i studiach doktoranckich oraz opłaty związane z powtarzaniem określonych zajęć na studiach i studiach doktoranckich nie mogą przekraczać kosztów ponoszonych w zakresie niezbędnym do uruchomienia i prowadzenia w danej uczelni, odpowiednio studiów lub studiów doktoranckich oraz zajęć na studiach lub studiach doktoranckich, z uwzględnieniem kosztów przygotowania i wdrażania strategii rozwoju uczelni, w szczególności rozwoju kadr naukowych i infrastruktury dydaktyczno-naukowej, w tym amortyzacji i remontów.

Zgodnie z art. 99a. w/w ustawy Uczelnia nie pobiera opłat za rejestrację na kolejny semestr lub rok studiów, egzaminy, w tym egzamin poprawkowy, egzamin komisyjny, egzamin dyplomowy, wydanie dziennika praktyk zawodowych, złożenie i ocenę pracy dyplomowej oraz wydanie suplementu do dyplomu.

Na mocy upoważnienia z art. 99 ust. 4 w/w ustawy, Kanclerz WSPiA, w zakresie ustalania zasad pobierania opłat za kształcenie wydał :

1) Zarządzenie nr 78/K/2011-2012 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów drugiego stopnia w roku akademickim 2012/2013,

2) Zarządzenie nr 56/K/2012/2013 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów drugiego stopnia w roku akademickim 2013/2014,

3) Zarządzenie nr 55/K/2012/2013 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów pierwszego stopnia w roku akademickim 2013/2014,

4) Zarządzenie nr 77/K/2011-2012 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów drugiego stopnia w roku akademickim 2012/2013.

W w.w zarządzeniach zamieszczone jest postanowienie o treści:

„Opłata wpisowa, o której mowa w § 2 powinna być wniesiona najpóźniej w dniu składania dokumentów na studia. Opłata ta jest opłatą bezwrotną, również wówczas, gdy decyzja o rezygnacji ze studiów w WSPA wyrażana w formie pisemnej zostanie podjęta przed rozpoczęciem roku akademickiego, czyli faktycznym rozpoczęciem studiów”.

Uczelnia pobiera od studentów, między innymi, następujące opłaty:

- za udzielenie urlopu dziekańskiego w wysokości 200 zł ;
- reaktywacyjnej za ponowny wpis na listę studentów w wysokości 300 zł;
- za zmianę kierunku studiów lub trybu studiów w wysokości 100 zł;
- za realizowana na tym samym kierunku studiów drugą specjalizacji. Wysokość opłaty określa odrębne zarządzenie;
- opłata za wystawienie duplikatu indeksu – w wysokości 6 zł;
- opłata za wydanie elektronicznej legitymacji studenckiej w wysokości 17 zł
- opłata za wystawienie duplikatu elektronicznej legitymacji studenckiej w wysokości 25 zł;
- opłata za wydanie dyplomu ukończenia studiów wraz z dwoma odpisami w wysokości 60 zł
- opłata za wydanie duplikatu dyplomu ukończenia studiów wraz z dwoma odpisami w wysokości 90 zł;
- opłata za wydanie dodatkowego odpisu dyplomu ukończenia studiów w tłumaczeniu na język obcy w wysokości 40 zł ;
- opłata za wydanie duplikatu dodatkowego odpisu dyplomu ukończenia studiów w tłumaczeniu na język obcy w wysokości 60 zł.

Powołane wyżej opłaty określone zostały w kolejnych obowiązujących zarządzeniach Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie. w sprawie innych opłat na studiach wyższych w WSPiA w Lublinie.

Zapisy zamieszczone w w.w zarządzeniach powołujące tytuły i kwoty opłat za świadczone usługi edukacyjne nie zostały włączone do wzorców umowy o kształcenie, a tym samym do umów zawieranych ze studentami. Wzorzec umowy o kształcenie zawiera natomiast zapis iż: „Student oświadcza, że zapoznał się oraz akceptuje treść Regulaminu studiów w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie oraz Zarządzenia Kanclerza w sprawie innych opłat za studiach wyższych w WSPiA w Lublinie”.

4. W ramach prowadzonej przez WSPiA działalności edukacyjnej, na podstawie art. 160 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, który wskazuje, że warunki odpłatności za studia określa umowa zawarta między uczelnią a studentem w formie pisemnej – WSPiA zawiera ze studentami umowy o kształcenie określające warunki odpłatności za studia w formie pisemnej. Przy zawieraniu takich umów Uczelnia posługuje się opracowanymi przez siebie wzorcami umów, które przedstawiane są studentom do podpisania.

Prezes UOKIK wskazuje na okoliczność, że w roku akademickim 2013/2014 obowiązywały:

- wzorzec Umowy o kształcenie na studiach pierwszego stopnia w WSPiA w Lublinie;
- wzorzec Umowy o kształcenie na studiach drugiego stopnia w WSPiA w Lublinie.

5. Jednocześnie Prezesa UOKIK wskazuje na okoliczność, iż do Rejestru niedozwolonych postanowień wzorów umów wpisane są:

- pod nr 1297 postanowienie o treści „Opłaty w postaci wpisowego oraz czesne nie podlegają zwrotowi” (wyrok SOKIK z dnia 3 kwietnia 2006 sygn. akt XVII AmC 19/05).,
- pod nr 426 postanowienie o treści: ” Wpłacona w momencie zapisu kwota 150 zł jest przeznaczona na pokrycie kosztów administracyjnych i dystrybucyjnych i nie podlega zwrotowi w przypadku rezygnacji” (wyrok SOKIK z dnia 09/06.2003r. sygn. akt XVII Amc 44/02 ,
- pod nr 838 o treści: „50 zł – wpisowe płatne w sekretariacie przy zapisie do grupy językowej, jest to kwota bezzwrotna” (wyrok SOKIK z dnia 16.12.2004r. sygn. akt XVII Amc 50/05).

W toku prowadzonego postępowania administracyjnego WSPiA złożyła zobowiązanie do podjęcia w terminie 30 dni od daty uprawomocnienia się decyzji działań zmierzających do zaniechania naruszenia zbiorowych interesów konsumentów o następującej treści :

- w odniesieniu do zarzutu z pkt I. Postanowienia o wszczęciu postępowania:
 1. usunięcie z treści wzorów obowiązujących w roku akademickim 2013/2014 tj.
 - 1) *Zarządzenia nr 78/K/2011-2012 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów drugiego stopnia w roku akademickim 2012/2013,*
 - 2) *Zarządzenia nr 56/K/2012/2013 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów drugiego stopnia w roku akademickim 2013/2014,*
 - 3) *Zarządzenia nr 55/K/2012/2013 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów pierwszego stopnia w roku akademickim 2013/2014,*
 - 4) *Zarządzenia nr 77/K/2011-2012 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów drugiego stopnia w roku akademickim 2012/2013,*postanowienia o treści:
„Opłata wpisowa, o której mowa w par. 2 powinna być wniesiona najpóźniej w dniu składania dokumentów na studia. Opłata ta jest opłatą bezzwrotną, również wówczas gdy decyzja o rezygnacji ze studiów w WSPA wyrażana w formie pisemnej zostanie podjęta przed rozpoczęciem roku akademickiego, czyli faktycznym rozpoczęciem studiów”,
 2. opracowanie i wprowadzenie nowych wzorców Regulaminów obowiązujących w roku akademickim 2014/2015, z których w.w zakwestionowane postanowienie będzie wyeliminowane;
 3. przesłania każdemu studentowi, z którym zawarta została umowa o kształcenie w oparciu o wzorzec zawierający zakwestionowane postanowienie pisma,

informującego, iż w związku z zamieszczeniem w umowach postanowienia, które może być postanowieniem wpisanym do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o których mowa w art. 479⁴⁵ kpc Uczelnia proponuje podpisanie aneksu do umowy, który zmienia prawa i obowiązki stron umowy na korzyść konsumenta, polegającego na usunięciu z nich postanowienia o treści:

„Opłata wpisowa, o której mowa w par. 2 powinna być wniesiona najpóźniej w dniu składania dokumentów na studia. Opłata ta jest opłatą bezzwrotną, również wówczas gdy decyzja o rezygnacji ze studiów w WSPA wyrażana w formie pisemnej zostanie podjęta przed rozpoczęciem roku akademickiego, czyli faktycznym rozpoczęciem studiów”, a proces aneksowania umów zostanie zakończony do dnia 1 października 2014r.

Ww odniesieniu do zarzutu z pkt II Postanowienia o wszczęciu postępowania Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie zobowiązała się do:

1. wpisania do wzorców umowy o kształcenie stosowanych ze studentami w roku akademickim 2013/2014 tytułów i wysokość opłat pobieranych od studentów z tytułu:

- *za udzielenie urlopu dziekańskiego ;*
- *reaktywacyjnej za ponowny wpis na listę studentów;*
- *za zmianę kierunku studiów lub trybu studiów,*
- *za realizowana na tym samym kierunku studiów drugą specjalizację;*
- *za wystawienie duplikatu indeksu ;*
- *za wydanie elektronicznej legitymacji studenckiej;*
- *za wystawienie duplikatu elektronicznej legitymacji studenckiej ;*
- *za wydanie dyplomu ukończenia studiów wraz z dwoma odpisami;*
- *za wydanie duplikatu dyplomu ukończenia studiów wraz z dwoma odpisami ;*
- *za wydanie dodatkowego odpisu dyplomu ukończenia studiów w tłumaczeniu na język obcy ;*
- *za wydanie duplikatu dodatkowego odpisu dyplomu ukończenia studiów w tłumaczeniu na język obcy,*

2. opracowanie i wprowadzenie od roku akademickiego 2014/2015 nowego wzorca umowy o kształcenie, w którym zamieszczone zostaną wszystkie w.w tytuły i kwoty opłat pobieranych od studentów;

3. zaproponowanie każdemu studentowi, z którym zawarte zostały umowy o kształcenie w oparciu o wzorce nie zawierające tytułów i kwot w.w opłat aneksu do umowy z propozycją zamieszczenia w umowie tytułów i kwot wszystkich opłat pobieranych od studentów wraz ze wstępną informacją, iż propozycja aneksowania umów wynika z zaniechania przez Uczelnie zamieszczenia w umowach postanowień dotyczących opłat, co może stanowić działanie naruszające art. 160 ust 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 2012r. Nr 527 j.t.), a proces aneksowania umów zostanie zakończony do dnia 1 października 2014r.

Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jeżeli w toku postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy

konsumentów, zostanie uprawdopodobnione – na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 100 ust. 1 tej ustawy, lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania, że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 tej ustawy, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes UOKiK może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań. W decyzji tej, jak wynika z art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes UOKiK nakłada na przedsiębiorcę obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań.

Przytoczony powyżej przepis, jako przesłankę warunkującą możliwość wydania decyzji wskazuje: uprawdopodobnienie, że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz zobowiązanie się przedsiębiorcy, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, do podjęcia lub zaniechania działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom. W wyroku z dnia 5 maja 1995 r. (sygn. akt: S.A./Wr 2223/94) Naczelny Sąd Administracyjny orzekł, że: *uprawdopodobnienie stanowi środek zastępczy dowodu w znaczeniu ścisłym, a zatem środek nie dający pewności, lecz tylko wiarygodność (prawdopodobieństwo) twierdzenia o jakimś fakcie [...]. Chodzi nie o przeprowadzenie dowodu na okoliczność podnoszonych przez Wnioskodawcę zarzutów, lecz o wskazanie okoliczności wystarczających dla powzięcia przekonania o prawdopodobieństwie zaistnienia podnoszonych okoliczności.* Takie samo stanowisko zajęła doktryna. E. Iserzon w komentarzu do kodeksu postępowania administracyjnego podniósł, że: *udowodnienie czyni istnienie pewnego faktu pewnym, uprawdopodobnienie – tylko prawdopodobnym. Udowodnienie służy celowi przekonania organu orzekającego o prawidłowości pewnego twierdzenia, uprawdopodobnienie służy celowi obudzenia w organie orzekającym ufności w to, że pewne twierdzenie odpowiada prawdzie. (...) Uprawdopodobnienie jest to czynność procesowa stwarzająca w świadomości organu orzekającego mniejszy lub większy stopień przekonania o prawdopodobieństwie jakiegoś faktu¹.*

W niniejszym postępowaniu, wymaga zatem rozważenia, czy wskazane warunki zaistniały w odniesieniu do działań i zobowiązań WSPiA, a ponadto, czy w przypadku ich wystąpienia uzasadnione jest przyjęcie zobowiązania strony postępowania i wydanie przez Prezesa UOKiK decyzji na podstawie art. 28 ust.1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W pierwszej jednak kolejności zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w przedmiotowej sprawie niezbędne jest uprawdopodobnienie, czy w sprawie doszło do zagrożenia naruszenia interesu publicznoprawnego a następnie uprawdopodobnienie naruszenia przesłanek praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów zarzucanej przedsiębiorcy, o których mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 i 2 tej ustawy.

Uprawdopodobnienie naruszenie interesu publicznoprawnego

Stosownie do art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ochrona interesów przedsiębiorców i konsumentów podejmowana w ramach działań

¹ E. Iserzon (w:) E. Iserzon, J. Starościak, Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz., wydanie IV, Warszawa 1970

Prezesa UOKIK jest prowadzona w interesie publicznym. Podstawą ingerencji Prezesa UOKIK jest uprzednie ustalenie, że doszło do naruszenia interesów zbiorowości, a nie wprost poszczególnych, indywidualnych uczestników rynku. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 maja 2001 r. sygn. akt I CKN 1217/98 stwierdził, że w odniesieniu do konsumentów ustawa chroni ich interesy, jako zjawiska o charakterze instytucjonalnym, zbiorowym a nie indywidualnym czy nawet grupowym w rozumieniu sumy indywidualnych interesów konsumentów. Działaniami antykonsumenckimi są więc jedynie takie działania, które dotyczą sfery interesów szerszego kręgu uczestników rynku.

W ocenie Prezesa UOKIK, rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny. Wiąże się z ochroną interesu wszystkich studentów, którzy skorzystali lub mogli skorzystać z oferty edukacyjnej WSPiA, a którym zgodnie z art. 4 ust. 12 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przysługuje status konsumenta. Konsumentami są studenci, którzy podpisali lub zamierzają podpisać umowy określające zasady odpłatności za usługi edukacyjne. Na podstawie art. 160 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym WSPiA obowiązany jest bowiem do zawarcia pisemnej umowy z każdym studentem określającej warunki odpłatności za studia lub usługi edukacyjne, o których mowa w art. 99 ust. 1 tej ustawy.

Działania WSPiA nie dotyczą więc interesów poszczególnych osób, których sprawy miałyby charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, ale kręgu konsumentów – studentów, których sytuacja jest identyczna. Naruszenie interesu publicznoprawnego przejawia się tym samym w naruszeniu zbiorowego interesu konsumentów. W niniejszej sprawie istnieje więc możliwość poddania zachowania WSPiA dalszej ocenie pod kątem stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa UOKIK działań przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

Uprawdopodobnienie naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

W przedmiotowym postępowaniu Prezes UOKIK stwierdził stosowanie przez WSPiA praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów opisanych w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Praktyka stwierdzona w pkt I. 1 sentencji decyzji dotyczy stosowania we wzorcach umownych postanowienia, które może być wpisane do rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone, natomiast w pkt I. 2, sentencji decyzji stwierdzona praktyka dotyczy stosowania działań bezprawnych tj. naruszenie przepisu art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Stosownie do art. 24 ust. 2 tej ustawy, przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów może polegać w szczególności na:

- 1) stosowaniu postanowienia wzorca umowy, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479(45) Kodeksu postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 r., Nr 43, poz. 296 ze zm.).

Tym samym dla uprawdopodobnienia stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest uprawdopodobnienie kumulatywnego spełnienia trzech przesłanek:

- 1) działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy,
- 2) noszące znamiona bezprawności, w tym, w szczególności, poprzez uprawdopodobnienie stosowania praktyki, polegającej na stosowaniu działań bezprawnych oraz stosowanie postanowienia wzorca umowy, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479(45) Kodeksu postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 r., Nr 43, poz. 296 ze zm.)
- 3) godzące w zbiorowe interesy konsumentów.

Ad. 1)

Zgodnie z treścią art. 4 pkt 1 lit. a) ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów pod pojęciem „przedsiębiorca”, rozumie się przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, stanowiących, że przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje osobowość prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą (art. 4 pkt 1), a także wspólnicy spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej , a także :

a) osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną nie mającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizująca lub świadcząca usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Odpowiednio do art. 4 pkt 12 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i art. 22 (1) kc, za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej nie związanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową .

Zgodnie z art. 12 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, uczelnia ma osobowość prawną, a jednym z jej podstawowych zadań, określonych w art. 13 w.w ustawy jest świadczenie usług edukacyjnych i wychowawczych, polegających na kształceniu studentów w celu przygotowania ich do pracy zawodowej, która to działalność ma charakter użyteczności publicznej.

Z powyższego wynika, że ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów obejmuje pojęciem „przedsiębiorcy” także podmioty, których działalność nie kojarzy się z typową działalnością gospodarczą. Takimi podmiotami są niepaństwowe uczelnie wyższe. Organizowanie i prowadzenie szkoły wyższej z odpowiednim programem nauczania stanowi świadczenie usług o charakterze użyteczności publicznej, podmiot organizujący i prowadzący takie nauczanie może być uznany za przedsiębiorcę w rozumieniu art. 4 pkt 1 lit. a) ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Tym samym podmiot ten (w niniejszej sprawie WSPiA) posiada legitymację bierną w postępowaniu w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, zaś osoby (słuchacze), które korzystają z usług tej uczelni

odpłatnie, stosownie do zawieranych w tym zakresie umów, są konsumentami w rozumieniu art. 4 pkt 12 w/w ustawy.

Powyższe stanowisko Prezesa UOKiK znajduje swoje potwierdzenie w orzecznictwie sądowym. I tak, w wyroku z dnia 9 marca 2006 r. Sąd Najwyższy (sygn. akt I CSK 135/05) uznał prowadzącego szkołę policealną za przedsiębiorcę. Również Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 3 lipca 2003 r. (sygn. akt III CZP 38/03) stwierdził, iż niepaństwowe szkoły wyższe posiadają na gruncie prawa cywilnego status przedsiębiorcy. Sąd Najwyższy ocenił, iż „Odpłatne i systematyczne wykonywanie przez szkołę zajęć dydaktycznych jest wykonywaniem przez osobę prawną we własnym imieniu, zawodowo działalności usługowej w sposób zorganizowany i ciągły. Działalność taka, wykonywana przez uprawnionych pracowników uczelni, charakteryzuje się profesjonalnym charakterem, jest podporządkowana regułom opłacalności i racjonalnego gospodarowania, jest działaniem wykonywanym na własny rachunek uczelni jako odrębnej osoby prawnej, a nie na rachunek jej założyciela, a ponadto charakteryzuje się niewątpliwie powtarzalnością działań i uczestnictwem w obrocie gospodarczym”. Natomiast w wyroku z dnia 7 kwietnia 2004 r. (sygn. akt III SK 22/2004) Sąd Najwyższy orzekł, iż „Uczelnia niepaństwowa jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (j. t.: Dz. U. z 2003 r. Nr 86, poz. 804 ze zm.)” – obecnie art. 4 pkt 1 lit. a) ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów .

Ad 2)

Bezprawność w rozumieniu przepisów z zakresu ochrony konkurencji i konsumentów jest taką cechą działania, która polega na jego sprzeczności z normami prawa, ale także z zasadami współżycia społecznego bądź dobrymi obyczajami bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Dla ustalenia bezprawności działania wystarczy zatem ustalenie, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa, zasadami współżycia społecznego czy dobrymi obyczajami.

Bezprawność działań WSPiA w Lublinie określonych w pkt I. 1 sentencji decyzji, w ocenie Prezesa UOKiK, wynika z naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Jak bowiem wskazał SOKiK w wyroku z dnia 25 marca 2004 r. (sygn. akt XVII AmA 51/03), w oparciu o art. 24 ust. 2 można sformułować samoistną przesłankę bezprawności, jeżeli ustali się, że przedsiębiorca stosował postanowienia wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c.

Należy podnieść, że stosowanie postanowienia, które po uznaniu go przez SOKiK za niedozwolone zostało wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, jest prawnie zakazane. Zgodnie z art. 479⁴³ k.p.c. od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do Rejestru prawomocny wyrok ma skutek wobec osób trzecich. W ocenie Prezesa Urzędu, wpisanie postanowień do tego Rejestru oznacza zatem, że od tej chwili są one zakazane we wszystkich wzorcach umów. Zakaz stosowania postanowień wpisanych do Rejestru dotyczy nie tylko tego przedsiębiorcy, przeciwko któremu zapadł wyrok w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, lecz również innych przedsiębiorców. Za takim ujęciem przemawia podstawowy cel postępowania w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, jakim jest usunięcie z obrotu postanowień, które Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za sprzeczne z obowiązującym porządkiem prawnym, bądź dobrymi

obyczajami. Chodzi bowiem o to, by prawa i obowiązki przyszłych potencjalnych konsumentów nie były kształtowane na podstawie postanowień umownych uznanych przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone. Ponadto, zdaniem Prezesa Urzędu, zakaz stosowania niedozwolonych postanowień wpisanych do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c., dotyczy także postanowień tożsamy. Może zdarzyć się bowiem taka sytuacja, w której przedsiębiorca stosować będzie umowę, w której zawarte będą postanowienia, których istota jest taka sama, lecz konstrukcja gramatyczna, szyk wyrazów w zdaniu są różne. W związku z tym, zakazane jest też stosowanie postanowienia, którego zakres jest tożsamy z zakresem postanowienia wpisanego do tego Rejestru. Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność tychże postanowień. Stanowisko Prezesa Urzędu znajduje uzasadnienie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. o sygnaturze akt III SZP 3/06 wskazał, iż stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do Rejestru może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. Sąd Najwyższy uznał również, iż jeżeli Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uzna określone postanowienie za niedozwolone w wyniku przeprowadzonej kontroli abstrakcyjnej i zostanie ono wpisane do Rejestru, praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 23a ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (obecnie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów) dopuszcza się każdy z przedsiębiorców, który wprowadza do stosowanych postanowień zmiany o charakterze kosmetycznym, polegające na przykład na przestawieniu szyku wyrazów lub zmianie użytych wyrazów, jeżeli zmiany te nie prowadzą do zmiany istoty postanowień.

Zatem wskazanie w przedmiotowym postępowaniu na okoliczność, że przedsiębiorca wprowadził do obrotu wzorzec umowy zawierający postanowienia, którego treść może być tożsama z treścią postanowienia już wpisanego do rejestru klauzul niedozwolonych stanowi wystarczającą przesłankę do uprawdopodobnienia bezprawności działania WSPiA w zakresie praktyki określonej w art.24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Wskazać również należy, że dotychczasowe orzecznictwo SOKiK w pełni potwierdza, że „wewnątrzuczelniane akty o charakterze abstrakcyjnym” takie jak: regulaminy studiów, statuty czy zarządzenia mają charakter wzorców umownych (por. np. wyrok SOKiK z 7 sierpnia 2006 r., sygn. akt XVII AmC 45/05, wyrok SOKiK z dnia 27 lutego 2006 r. sygn. akt XVII AmC 105/04, wyrok SOKiK z dnia 24 sierpnia 2006 r. sygn. akt XVII AmC 115/05).

Działanie bezprawne w rozumieniu art. 24 ust.1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, to również działanie przedsiębiorcy sprzeczne z powszechnie obowiązującą normą prawną lub też zaniechanie działania, w sytuacji gdy norma prawna takie działanie nakazuje.

W okolicznościach sprawy zarzucono Uczelni bezprawność działania, poprzez niewskazanie w „Umowach o kształcenie na studiach pierwszego stopnia w WSPiA” oraz w „Umowach o kształcenie na studiach drugiego stopnia w WSPiA” wysokości pobieranej od studentów opłaty z tytułu:

- za udzielenie urlopu dziekańskiego ;

- reaktywacyjnej za ponowny wpis na listę studentów;
- za zmianę kierunku studiów lub trybu studiów,
- za realizowana na tym samym kierunku studiów drugą specjalizację;
- za wystawienie duplikatu indeksu ;
- za wydanie elektronicznej legitymacji studenckiej;
- za wystawienie duplikatu elektronicznej legitymacji studenckiej ;
- za wydanie dyplomu ukończenia studiów wraz z dwoma odpisami;
- za wydanie duplikatu dyplomu ukończenia studiów wraz z dwoma odpisami ;
- za wydanie dodatkowego odpisu dyplomu ukończenia studiów w tłumaczeniu na język obcy ;
- za wydanie duplikatu dodatkowego odpisu dyplomu ukończenia studiów w tłumaczeniu na język obcy, w sytuacji gdy Uczelnia takie opłaty od studentów faktycznie pobiera,

wbrew dyspozycji przepisu art. 160 ust 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 2012r. Nr 527 j.t.), co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego z 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 50 poz. 227 ze zm.).

Jakkolwiek przepisy ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym nie precyzują zakresu uregulowania, jaki winien zostać zawarty w umowie zawartej pomiędzy uczelnią a studentem a przywołany przepis art. 160 ust. 3 ustawy o szkolnictwie wyższym wskazuje jedynie, iż umowa ta ma określać warunki odpłatności za studia, to jednak skoro ustawa posługuje się szerokim pojęciem „warunków odpłatności za studia”, to zakresu znaczeniowego tego pojęcia nie można dowolnie ograniczać. Tym samym należy uznać, że skoro Uczelnia pobiera od studentów w.w opłaty, to zamieszczenie tytułów i wysokości tych opłat w zarządzeniach Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie, a nie w umowach o kształcenie zawieranych ze studentem jest niewystarczające, a zatem może naruszać w.w przepis ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, co może świadczyć o bezprawności działania WSPiA.

Ad I. 1 sentencji decyzji

Odnosząc się do postawionego WSPiA zarzutu stosowania we wzorcach umów postanowienia, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964r.- Kodeks Postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43 poz. 296, z późn. zm.), to w ocenie Prezesa UOKiK, zamieszczone we wzorcach umownych: *Zarządzenia nr 78/K/2011-2012 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów drugiego stopnia w roku akademickim 2012/2013, Zarządzenia nr 56/K/2012/2013 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów drugiego stopnia w roku akademickim 2013/2014, Zarządzenia nr 55/K/2012/2013 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów pierwszego stopnia w roku akademickim 2013/2014, Zarządzenia nr 77/K/2011-2012 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów*

opłat wpisowego i czesnego dla studiów drugiego stopnia w roku akademickim 2012/2013,

postanowienia o treści:

„Opłata wpisowa, o której mowa w § 2 powinna być wniesiona najpóźniej w dniu składania dokumentów na studia. Opłata ta jest opłatą bezzwrotną, również wówczas gdy decyzja o rezygnacji ze studiów w WSPA wyrażana w formie pisemnej zostanie podjęta przed rozpoczęciem roku akademickiego, czyli faktycznym rozpoczęciem studiów”,

może być uznana za tożsamą, co do celu i skutku z wpisany do Rejestru postanowień wzorów umów postanowieniami:

- **pod nr 1297** o treści: „Opłaty w postaci wpisowego oraz czesne nie podlegają zwrotowi” (wyrok SOKiK z dnia 3 kwietnia 2006 sygn. akt XVII AmC 19/05),
- **pod nr 426** o treści: „Wpłacona w momencie zapisu kwota 150 zł jest przeznaczona na pokrycie kosztów administracyjnych i dystrybucyjnych i nie podlega zwrotowi w przypadku rezygnacji” (wyrok SOKiK z dnia 09/06.2003r. sygn. akt XVII Amc 44/02”
- **pod nr 838** o treści: „50 zł – wpisowe płatne w sekretariacie przy zapisie do grupy językowej, jest to kwota bezzwrotna” (wyrok SOKiK z dnia 22.06.2006r. sygn. akt XVII Amc 50/05).

Wymienione postanowienia zostały uznane przez SOKiK za niedozwolone i wpisane do Rejestru, gdyż:

- wyłączają obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczonej przez niego zapłaty za świadczenie niespełnione w całości lub części, jeżeli konsument rezygnuje z zawarcia umowy lub jej wykonania (art. 385³ pkt 12 k.c.),
 - przewidują utratę prawa żądania zwrotu świadczenia konsumenta spełnionego wcześniej niż świadczenie kontrahenta, gdy strony wypowiedają, rozwiązują lub odstępują od umowy (art. 385³ pkt 13 k.c.) ,
 - oraz nakładają wyłącznie na konsumenta obowiązek zapłaty ustalonej sumy na wypadek rezygnacji z zawarcia lub wykonania umowy (art. 385³ pkt 16 k.c.),
- przez co kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (art. 385¹ § 1 k.c.).

Powodem uznania tych klauzul za abuzywne było pozbawienie konsumenta prawa do zwrotu wniesionej przez niego opłaty rekrutacyjnej, opłaty tytułem wpisowego lub czesnego w sytuacji, gdy rezygnuje on z zawarcia lub wykonania umowy.

W uzasadnieniu wyroku z dnia 3 kwietnia 2006 r. sygn. akt XVII Amc 19/05 SOKiK zwrócił uwagę, że tego rodzaju klauzule jednoznacznie i bezwarunkowo stanowią, że przedsiębiorca nie ma obowiązku w żadnym wypadku zwrotu konsumentowi uiszczonej zapłaty za świadczenie nie spełnione w całości lub części wpisowego, w tym w szczególności w przypadku rezygnacji konsumenta z zawarcia lub wykonania umowy, a także odstąpienia od umowy lub jej rozwiązania. SOKiK podkreślił, że klauzula tej treści nie zawiera w tym zakresie żadnych wyjątków.

Podobnie w wyroku z dnia 22.06.2006r. sygn. akt XVII Amc 50/05, SOKiK podzielił argumentację Prezesa Urzędu, że klauzule te mogą także naruszać zasady współzycia takie jak: zaufanie, życzliwość i uczciwość i kolidować z dobrymi obyczajami kupieckimi. Brak możliwości otrzymania zwrotu wpłaconych środków, pomimo rezygnacji słuchacza przed rozpoczęciem wykonywania umowy tj. przed rozpoczęciem zajęć, jest bowiem nieadekwatny do ochrony kupca przed

pochopnością decyzji i działań konsumenta. W wyroku tym SOKiK orzekł, że nałożenie wyłącznie na konsumenta obowiązku zapłaty ustalonej sumy na wypadek rezygnacji z zawarcia lub wykonania umowy powoduje, iż uprawnienia stron umowy nie są równoważne; rozwiązanie takie powoduje naruszenie równowagi kontraktowej stron umowy, bowiem konsument, który zostaje zmuszony do zapłaty określonej z góry kwoty na wypadek rezygnacji z zawarcia umowy bez względu na jej przyczyny. Stanowisko w tym zakresie zostało podtrzymane przez SOKiK w wyroku z dnia 13 kwietnia 2006 r., sygn. akt XVII AmC 43/05, z którego wynika, iż generalna zasada niezwracania konsumentowi wpłaconych przez niego kwot czy to za naukę czy innych opłat - opłaty rezerwacyjnej w przypadku gdy nie dojdzie do wykonania umowy, zaprzecza utrwalonym dobrym obyczajom i rażąco narusza interesy konsumentów. *„Uczestnik kursu nie może zostać pozbawiony możliwości uzyskania zwrotu własnego, wcześniej spełnionego świadczenia w przypadku gdy nie dojdzie do wykonania umowy. Brak możliwości otrzymania wpłaconych pieniędzy jest nieadekwatny do ochrony kupca przed pochopnością decyzji i działań konsumenta. W sytuacji gdy decyzja konsumenta wynika ze zdarzeń losowych, na które konsument nie miał wpływu, postanowienia regulaminu rażąco naruszają jego interesy ekonomiczne”*.

Z kolei w uzasadnieniu wyroku z dnia 9 czerwca 2003r. sygn. akt XVII Amc 44/02, SOKiK uznał za niedozwolone postanowienie w brzmieniu: *Wpłacona w momencie zapisu kwota 150 zł jest przeznaczona na pokrycie kosztów administracyjnych i dystrybucyjnych i nie podlega zwrotowi w przypadku rezygnacji* (poz. 426 rejestru).

W ocenie Prezesa UOKiK, opłata wpisowa, zwana też niekiedy opłatą rekrutacyjną stanowi ekwiwalent za czynności administracyjne podjęte przez WSPiA, mające na celu przeprowadzenie procesu rekrutacyjnego. Student zobowiązany jest do jej uiszczenia najpóźniej w dniu złożenia dokumentów na studia.

Treść zakwestionowanego w niniejszym postępowaniu zapisu umownego, określa konsekwencje finansowe rezygnacji przez studenta ze studiów na Uczelni jeszcze przed ich rozpoczęciem. W takiej sytuacji, pobierane przez WSPiA w Lublinie od studenta opłaty wpisowe nie podlegają zwrotowi, niezależnie od tego, na jakim etapie student zrezygnował z podjęcia studiów na WSPiA tj. przed przeprowadzeniem rekrutacji, czy też po jej przeprowadzeniu.

W ocenie Prezesa UOKiK w takich wypadkach, gdy Uczelnia nie zwraca studentowi opłaty wpisowej, pomimo braku podjęcia przez Uczelnię czynności na poczet których pobrała tę opłatę, zakwestionowane postanowienie jest tożsame w skutkach z w.w. postanowieniami wpisanymi do Rejestru. Narusza bowiem zasadę ekwiwalentności świadczeń na niekorzyść konsumenta.

Ponadto może się zdarzyć również taka sytuacja, że pomimo przeprowadzenia przez Uczelnię procesu rekrutacyjnego zatrzymanie „opłaty wpisowej”, gdy student zrezygnuje z podjęcia nauki uznane będzie za tożsame z ww. postanowieniami wpisanymi do Rejestru. Opłata wpisowa bowiem może nie być zwrócona konsumentowi również wtedy, gdy rezygnacja ze studiów nastąpiła z przyczyn niezależnych od studenta albo leżących po stronie Uczelni.

Oceniane postanowienie, identycznie jak ww. niedozwolone klauzule umowne, pozostawia po stronie przedsiębiorcy uprawnienie do zatrzymania opłat przygotowawczych również w przypadku nie dojdęcia do realizacji świadczenia głównego z przyczyn leżących po stronie Uczelni. Wskazać zatem należy, iż uprawnienie Uczelni do zatrzymania „opłaty wpisowej” ma charakter bezwarunkowy i

nie uwzględnia charakteru obrotu konsumenckiego ani różnorodności możliwych sytuacji. Może ono powstawać niezależnie od tego, czy Uczelnia wykonała ze swojej strony świadczenie ekwiwalentne oraz niezależnie od okoliczności braku dojścia do skutku realizacji umowy głównej .

Tym samym, mimo różnic w sformułowaniu treści, została uprawdopodobniona tożsamość porównywanych powyżej zapisów.

Dodatkowo podkreślenia wymaga okoliczność, że wskazane postanowienia abuzywne wpisane do Rejestru oraz postanowienia będące przedmiotem zarzutu w niniejszym postępowaniu, dotyczą odpłatnych umów świadczenia usług edukacyjnych, co również uprawdopodobnia tożsamość ocenianych postanowień.

Ad. I. 2. sentencji decyzji

Uczelnia świadczy usługi edukacyjne wobec studentów w oparciu o pisemne umowy o kształcenie zawierane w oparciu o przygotowane jednostronnie przez Uczelnię wzorce umowne, na których treść studenci nie mają wpływu.

Umowa taka powinna kompleksowo określać prawa i obowiązki stron umowy, w tym cenę za świadczone usługi.

Wskazanie przez Prezesa UOKiK na okoliczność, iż część opłat pobieranych przez Uczelnię od studentów tj

- *za udzielenie urlopu dziekańskiego w wysokości 200 zł ;*
- *reaktywacyjnej za ponowny wpis na listę studentów w wysokości 300 zł;*
- *za zmianę kierunku studiów lub trybu studiów w wysokości 100 zł;*
- *za realizowaną na tym samym kierunku studiów drugą specjalizacji. Wysokość opłaty określa odrębne zarządzenie;*
- *opłata za wystawienie duplikatu indeksu – w wysokości 6 zł;*
- *opłata za wydanie elektronicznej legitymacji studenckiej w wysokości 17 zł*
- *opłata za wystawienie duplikatu elektronicznej legitymacji studenckiej w wysokości 25 zł;*
- *opłata za wydanie dyplomu ukończenia studiów wraz z dwoma odpisami w wysokości 60 zł*
- opłata za wydanie duplikatu dyplomu ukończenia studiów wraz z dwoma odpisami w wysokości 90 zł;*
- *opłata za wydanie dodatkowego odpisu dyplomu ukończenia studiów w tłumaczeniu na język obcy w wysokości 40 zł ;*
- *opłata za wydanie duplikatu dodatkowego odpisu dyplomu ukończenia studiów w tłumaczeniu na język obcy w wysokości 60 zł.*

określonych została, nie w treści umowy o kształcenie w WSPiA w Lublinie, lecz w treści zarządzeń wydanych przez Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie innych opłat na studiach wyższych w WSPiA w Lublinie, w ocenie Prezesa UOKiK uprawdopodobnia zarzut stosowania przez WSPiA działań bezprawnych, o których mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów .

Jakkolwiek w ocenie Prezesa UOKiK przepis art. 160 ust. 3 w.w ustawy, wskazuje jedynie, iż umowa ta ma określać warunki odpłatności za studia i nie precyzuje szczegółowo, jakie tytuły opłat należy zamieścić w umowie, to jednak skoro ustawa posługuje się szerokim pojęciem „warunków odpłatności za studia”, to zakresu

znaczeniowego tego pojęcia nie można dowolnie ograniczać. Skoro *essentialia negotii* zawartej umowy o kształcenie po stronie studenta określają postanowienia dotyczące opłat, jakie student musi ponieść w związku ze świadczeniem wzajemnym ze strony Uczelni, to każdy element tych opłat jest przedmiotowo istotny i składa się na całość zobowiązań finansowych konsumenta wobec Uczelni, czego strony muszą mieć świadomość. Zamieszczenie w umowie o kształcenie wszystkich opłat obciążających studenta spełnia również tę funkcję, że uniemożliwia Uczelni dowolne i jednostronne wprowadzanie zmian w tych opłatach, bez zagwarantowania konsumentowi prawa do odstąpienia od umowy, w przypadku braku akceptacji takich zmian.

Tym samym należy uznać, że skoro Uczelnia pobiera od studentów w.w opłaty, to powinna zamieszczać tytuły i wysokości opłat w umowach zawieranych ze studentami. Natomiast zamieszczenie tytułów i kwot tych opłat jedynie w *zarządzeniach Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie*, jest niewystarczające, a zatem może naruszać w.w przepis ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Zatem uprawdopodobniono, iż praktyka stosowana przez WSPiA ma charakter bezprawny, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego z 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 50 poz. 227 ze zm.).

Ad 3)

Przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie definiują pojęcia zbiorowego interesu konsumentów. Przepis art. 24 ust. 3 tej ustawy stanowi jedynie, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów.

Ze zbiorowym interesem konsumentów mamy do czynienia wówczas, gdy działanie przedsiębiorcy dotyczy, bądź może dotyczyć nieograniczonej liczby konsumentów, których nie da się zindywidualizować.

Prezes Urzędu podkreśla, że o tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy. W jednym z orzeczeń Sąd Najwyższy stwierdził, iż: „(...) *nie jest zasadne uznawanie, że postępowanie z tytułu naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów można wszcząć tylko wtedy, gdy zagrożone są interesy wielu odbiorców, a nie jest to możliwe w sytuacji, gdy pokrzywdzonym jest tylko jeden konsument. Wydawane orzeczenie ma bowiem wymiar znacznie szerszy, pełni także funkcję prewencyjną, służy bowiem ochronie także nieograniczonej liczbie potencjalnych konsumentów*” (wyrok z dnia 12 września 2003 r., sygn. akt I CKN 504/01).

W przedmiotowej sprawie Prezes Urzędu ma do czynienia z zagrożeniem naruszenia praw nieograniczonej i nieokreślonej liczby konsumentów, którzy zapoznali się, bądź mogli zapoznać się z dostępnymi wzorcami umowy i zawarli, bądź mogli zawrzeć z WSPiA umowy zawierające niedozwolone postanowienia umowne bądź też zawrzeć umowy w których Uczelnia nie określiła wszystkich przedmiotowo istotnych warunków umowy. tej sytuacji bezprawne zachowanie WSPiA może nie dotyczyć interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz może

naruszać uprawnienia określonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej grupy studentów WSPiA.

Stosowanie opisanej wyżej praktyki może godzić zatem w zbiorowe interesy konsumentów.

W związku z powyższym, Prezes UOKiK stwierdził, że trzecia przesłanka niezbędna do uprawdopodobnienia stosowania przez WSPiA praktyki wskazanej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 oraz art. 24 ust., 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów została spełniona.

WSPiA podjął działania zmierzające do zapobieżenia stosowanym naruszeniom i złożył zobowiązanie do zmiany zakwestionowanych postanowień zawartych w stosowanych wzorcach umowy w terminie 1 miesiąca od uprawomocnienia się decyzji, poprzez usunięcie z treści zarządzeń Kanclerza zakwestionowanego postanowienia dotyczącego bezzwrotnego charakteru opłaty wpisowej pobieranej od studenta przez Uczelnię, w przypadku rezygnacji przez studenta przed rozpoczęciem studiów, natomiast w przypadku umowy o kształcenie, poprzez opracowanie nowych wzorców tej umowy oraz poprzez uzupełnienie umów już zawartych, poprzez wprowadzenie zapisów dotyczących wszystkich opłat, które student zobowiązany jest zapłacić Uczelni.

Zatem, wskutek powyższych działań wzorce umowne stosowane przez WSPiA aktualnie jak również w kolejnych semestrach będą pozbawione naruszeń, które określają treść uprawdopodobnionej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Wskutek zmiany wzorca umowy o kształcenie zawarte przez Uczelnię w kolejnych semestrach umowy ze studentami pozbawione będą uprawdopodobnionego naruszenia.

Ponadto WSPiA zobowiązał się do zaproponowania studentem, z którymi zawarł umowy o kształcenie w oparciu o wadliwe wzorce umowne, podpisanie aneksów do umów, które mają na celu usunięcie uprawdopodobnionych naruszeń z obrotu prawnego. Stąd też, zobowiązanie dotyczy wysłania do studentów pism informujących o rodzaju stwierdzonego naruszenia, propozycji zmiany umowy i zakresu tej zmiany, jak również informacji o charakterze dokonanej zmiany na prawa i obowiązki stron umowy.

Zaproponowany przez Uczelnię termin zakończenia procesu aneksowania umów tj. do 1 października 2014r. jest z uwagi na dużą ilość zawartych umów terminem racjonalnym.

Zaproponowany przez WSPiA zakres zmian, w ocenie Prezesa UOKiK, eliminuje podejrzenia co do tożsamości zamieszczonych we wzorcach postanowień z postanowieniami wpisanymi do Rejestru niedozwolonych postanowień umownych, jak również podejrzenie stosowania działań (zaniechań) bezprawnych, wskutek nie zamieszczenia w umownych o kształcenie wszystkich przedmiotowo istotnych elementów umowy, a co za tym idzie możliwość naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Złożone przy tym zobowiązanie WSPiA jest kompletne i wystarczające dla realizacji celu tj. zabezpieczenia interesów prawnych konsumentów, którzy zawarli umowy z WSPiA, jak i tych, którzy mogą zawrzeć tego typu umowy w przyszłości.

Prezes UOKIK uznał, iż wskazany przez WSPiA termin na wykonanie obowiązków wynikających ze złożonego zobowiązania jest adekwatny i wystarczający na ich zrealizowanie, a także pozwoli na wyeliminowanie skutków praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

Zatem, skoro Prezes UOKIK w toku postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów uprawdopodobnił – na podstawie okoliczności sprawy, że WSPiA stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 tej ustawy, natomiast WSPiA, któremu w tym postępowaniu zarzucono naruszenie tego przepisu, złożył zobowiązanie do podjęcia oraz zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes UOKIK w pkt I sentencji decyzji, nałożył na WSPiA obowiązek wykonania tych zobowiązań.

W związku z tym Prezes Urzędu orzekł jak w punkcie I sentencji niniejszej decyzji.

Ad. II sentencji decyzji

Stosownie do art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w decyzji, o której mowa w ust. 1 tego artykułu Prezes UOKIK nakłada na przedsiębiorcę obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań. Wobec tego Prezes UOKIK nałożył na WSPiA, obowiązek złożenia w terminie do 1 października 2014r informacji o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania, zawierającego :

1) zmienione *Zarządzenie nr 78/K/2011-2012 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów drugiego stopnia w roku akademickim 2012/2013, zmienione Zarządzenie nr 56/K/2012/2013 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów drugiego stopnia w roku akademickim 2013/2014, zmienione Zarządzenie nr 55/K/2012/2013 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów pierwszego stopnia w roku akademickim 2013/2014, zmienione Zarządzenie nr 77/K/2011-2012 Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie w sprawie wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego dla studiów drugiego stopnia w roku akademickim 2012/2013,*

2) Zarządzenia Kanclerza Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie dotyczące wysokości i terminów opłat wpisowego i czesnego obowiązujące wszystkich studentów Uczelni od roku akademickiego 2014/2015 uwzględniające zmiany wynikające ze złożonego zobowiązania;

3) nowe wzorce umowy o kształcenie w WSPiA obowiązujące od roku akademickiego 2014/2015

4) kopie pierwszej i dwóch ostatnich umów zawartych w oparciu o nowe wzorce, o ile takie umowy zostaną zawarte;

5) wzór propozycji aneksu do umów, będących w obrocie prawnym, zawartych z konsumentami na podstawie dotychczasowych wzorców umowy, uwzględniający zmiany wynikające ze złożonego zobowiązania oraz kopie trzech propozycji aneksów do umów wysłanych do konsumentów;

6) dane o liczbie konsumentów do których wysłano aneksy z propozycją zmiany umowy oraz wraz z dowodem potwierdzającym doręczenie;

7) dane i liczbie konsumentów, którym nie dostarczono propozycji aneksów do umów zawartych na podstawie dotychczasowego wzorca umowy wraz z pisemnym wyjaśnieniem ewentualnych przyczyn nie doręczenia w.w propozycji aneksów.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w punkcie II sentencji decyzji.

Pouczenie

1. Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. - od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwóch tygodni od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Lublinie .

Otrzymuje:

**Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji
ul. Bursaki 12
20- 150 Lublin**

Z upoważnienia Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury UOKIK w Lublinie
Ewa Wiszniowska